

LEESEXEMPLAAR

**Alles is dromen,
dromen is alles**

Nur 210 / IPP012301

Bisac JNF040000

© Uitgeverij Kluitman Alkmaar B.V.

© MMXXIII Tekst: Stine Jensen

© MMXXIII Illustraties: Marijke Klompmaker

Vormgever omslag en binnenwerk: Mariska Cock

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

stinejensen.nl

kluitman.nl

BIJ KONINKLIJKE BESCHIKKING
HOFLIVERANCIER

STINE JENSEN

Alles is dromen,
dromen is alles

MET ILLUSTRATIES VAN MARIJKE KLOMPMAKER

kluitman

LEESEXEMPLAAR

LEESEXEMPLAAR

Inhoudsopgave

Voorwoord	11
Inleiding	13
Vliegen als een vogel	17
Alles willen weten	27
Eeuwig leven	39
Paradijs op aarde	49
Reizen naar het onbekende	61
Het einde van de wereld	71
Telepathie	81
Heerlijk smullen	93
Altijd luieren	103
Een toren tot aan de hemel	111
Tot slot	121
Hoe dit boek er kwam & dank je wel	123

LEESEXEMPLAAR

Voorwoord

door Koen van Mensvoort

Vroeger droomde ik vooral 's nachts, in bed. Inmiddels droom ik ook overdag. Misschien komt het door de overdaad aan media, foto's, films en games in mijn alledaagse bestaan. Ik zie op één dag meer beelden dan een middeleeuwer in een heel leven.

Stel je voor dat we een willekeurige middeleeuwer, laten we zeggen uit het jaar 1023, in een tijdmachine duizend jaar vooruit zouden laten reizen, met als eindbestemming: de supermarkt bij jou om de hoek. Vermoedelijk zou de middeleeuwer zich na het verlaten van de tijdmachine in een droom wanen. Fel licht, felle kleuren, overdaad aan plastic verpakkingen, vreemde onwerkelijke producten zoals poedermelk, vaatwascapsules, voorgesneden vlees, suikervrije chocolade, een zwangerschapstest. Een middeleeuwer zou er weinig van begrijpen. Voor ons is het normaal.

Dit doet me denken aan het beroemde verhaal van de bekende Chinese denker Zhuang Zi, die droomde dat hij een vlinder was, fladderend in de lucht, tevreden met zichzelf, niet wetende dat hij droomde. Nadat hij wakker werd, wist hij niet meer of hij een mens was, of een vlinder die droomde dat hij een mens was. Leven wij in een droom? Jazeker.

De wereld waarin wij leven is namelijk grotendeels gevormd door de dromen van onze ouders en voorouders. Er is veel veranderd sinds de middeleeuwen, laat staan vanaf de prehistorie. Omdat

generaties mensen voor ons probeerden om hun dromen tot werkelijkheid te maken, ziet ons leven er totaal anders uit dan vroeger. Sommige dromen blijken tijdloos, zoals de droom om goed te wonen, gezond te leven, alles te willen weten, te reizen naar het onbekende, of over een paradijs op aarde.

In reactie op de door mij geïnitieerde tentoonstelling *RetroFuture*, over de toekomst van gisteren, maakte Stine Jensen dit stralend inspirerende boek, waarin de belangrijkste tien tijdloze toekomstdromen worden uitgewerkt. Arida Bandringa, docent van de Next Nature Academie, verrijkte het boek met prikkelende 'doe'-opdrachten, waardoor je het boek niet alleen kunt lezen maar er ook iets mee kunt doen.

De belangrijkste les die ik uit het boek haal: we moeten onze dromen serieus nemen. In plaats van dromen af te doen als onecht en daarmee minder belangrijk, ontdekken we dat dromen een voorbode van een mogelijke toekomst zijn. Door te dromen over een wereld waarin je zelf zou willen leven, zet je een stip op de horizon. Vervolgens kun je een pad vinden om er te komen. Een droom van vandaag is een mogelijke werkelijkheid van morgen.

Dus waar droom je van? Is het mooi of eng? Groot of klein? Voor jezelf of voor de wereld? Ieder droomt op haar of zijn manier. Allemaal goed. Het zijn jouw dromen. Neem je dromen serieus, want ze kunnen werkelijkheid worden voor de mensen in de toekomst.

Koert van Mensvoort

Inleiding

Vraag:

***Zonder welke uitvinding
zou jij niet kunnen?
Welke uitvinding hoop jij
dat de mens in de toekomst
zal bedenken?***

Mensen zijn dromers. Ik bedoel niet zozeer de dromen als je 's nachts slaapt, maar dromen van overdag. Dromen over dingen die je zou willen, bijvoorbeeld: kunnen vliegen, alles willen weten, naar onbekende oorden reizen, nooit meer hoeven werken, of voor altijd leven.

Die dagdromen hadden mensen vroeger ook. Zij wilden bijvoorbeeld hoog in de wolken wonen, een paradijselijk leven op aarde, de gedachten van anderen kunnen lezen, verder kijken dan onze ogen kunnen zien en eeuwig jong blijven.

Sommige dromen zijn uitgekomen, andere (nog) niet. Een aantal dromen komen steeds dichterbij, zoals naar Mars reizen of een wolkenkrabber bouwen die overal boven uittorent.

De toekomstdromen van de mens, daarover gaat dit boek. Ieder hoofdstuk bespreekt een van de tien oerdromen van de mens. Het boek nodigt je uit om mee te denken over deze dromen. Wat zou jij graag willen voor de toekomst? Misschien wel een kamer die zichzelf kan opruimen of een supersnelle pizzaoven? Of misschien wel dat niemand meer ruziemaakt en dat iedereen altijd lief is voor elkaar?

‘Het heden is zwanger van de toekomst,’ zei de Franse filosoof Denis Diderot ooit. Daarmee bedoelde hij dat de toekomst vandaag wordt bedacht. En ons vandaag is dus ook ooit bedacht. Hoe vond men vroeger dat de wereld eruit moest zien? Waar droomde de mens van en welke dromen hebben wij nog steeds? Waarschijnlijk lig jij niet als Cleopatra in een bad vol ezelinnenmelk om je huid mooi jong te houden. Maar misschien slik je wel vitamines om lang gezond te blijven.

In dit boek maak je een reis langs de toekomstdromen van de mens. We filosoferen over de toekomst: moet je wel willen dat alle dromen uitkomen? Wat zijn de voor- en nadelen van bepaalde dromen? Hoe ziet, denk jij, de wereld er over vijftig of duizend jaar uit? Met de doe-je-droomopdrachten kun je zelf aan de slag.

Ga je mee op droomreis?

Veel plezier!

LEES-EXEMPLAAR

Vliegen als een vogel

*toen het verhaal begon
toen ik nog vliegen kon
naar de magistrale zon
Icarus – Spinvis*

Vraag:

Zou jij willen kunnen vliegen?

Waarom wel of niet?

Stel je voor: 's ochtends vroeg, na je ontbijt, pak je niet je fiets maar bind je je vleugels om, en... zoef! Daar ga je, door de lucht, over de daken, zonder te hoeven wachten voor stoplichten, zonder het getoeter van auto's, hup, in één keer door naar school. Daar hang je je vleugels op een haakje te rusten, totdat je ze weer nodig hebt om naar huis te gaan.

Lijkt je dat wel wat? Je bent niet de enige. Al in de Griekse mythologie kwamen mensen voor met een groot verlangen om te kunnen vliegen. Misschien wel de bekendste man met een vliegwens heette Icarus. Hij werd met zijn vader Daedalus op Kreta gevangengehouden. Maar toevallig was Daedalus uitvinder! Hij bedacht een slimme truc om van het eiland te ontsnappen: hij timmerde een paar vleugels in elkaar. Van stukjes hout maakte hij een geraamte, en daar maakte hij veren aan vast met bijenwas. Hij waarschuwde zijn zoon wel: ga niet te hoog... de was kan smelten! Maar ga ook niet te laag, kom niet te dicht bij de zee, dan worden de vleugels te zwaar. Icarus steeg op en vloog... steeds hoger en hoger... Hij wist van geen ophouden! Icarus negeerde de waarschuwing en kwam te dicht bij de zon. De was smolt en de vleugels lieten los. Hij stortte neer.

De bedoeling is dat wij uit dit verhaal een wijze les leren: dat we hoog willen komen en veel willen bereiken is best te begrijpen, maar overdrijf het niet.

Wist je dat?

Er is een vlindertje vernoemd naar Icarus.

Het icarusblauwtje komt vaak voor in Nederland en ook in de rest van Europa. Het heeft prachtige blauwe vleugeltjes.

Er zijn trouwens ook insecten die Icarus heten. Die hebben vleugels van zulk dun vlies dat ze gemakkelijk stukgaan.

De droom om te kunnen vliegen is er dus altijd geweest, maar het duurde lang voordat de mens een echte poging waagde om vleugels te bouwen. De Italiaanse uitvinder Leonardo da Vinci ontwierp als eerste vliegmachines, rond 1485. Hij bestudeerde daarvoor hoe vogels vliegen. De mens was te zwaar om van de grond te komen, en dus moest er een hefboomtruc bedacht worden: vleugels waarmee je zo kon klapperen dat je werd opgetild. Zijn tekeningen van de 'ornithopter', want zo noemde hij de machine, zijn heel beroemd geworden.

Het duurde tot 1891 voordat het een keer lukte om een mens te laten vliegen. Otto Lilienthal ontwierp een grote vleugelconstructie en zweefde maar liefst vijftwintig meter door de lucht! Hij kreeg de smaak te pakken en wilde zijn record steeds verbreken. Maar vijf jaar later stortte hij neer en overleed aan zijn verwondingen.

Vraag:

Als je voortaan zou kunnen vliegen maar in ruil daarvoor niet meer kon zwemmen, waar zou je dan voor kiezen?

In 1903 lukte het twee uitvinders, de gebroeders Wright, om een vliegtuig te bouwen met een motor erin. En vanaf toen kwam er een razendsnelle ontwikkeling op gang: eerst vloog men in z'n eentje, toen kon je iemand meenemen, en nu zijn we zover dat het grootste passagiersvliegtuig ter wereld, zo'n 72 meter lang, wel 850 mensen kan vervoeren.

Wist je dat?

Niet alleen mannen dromen ervan om te vliegen. Amelia Earhart werd wereldnieuws toen zij in 1932 als eerste vrouwelijke piloot de Atlantische Oceaan overstak. Maar op een slechte dag was ze ineens verdwenen; jarenlang wist men niet wat er met haar gebeurd was. Pas veel later begreep men dat ze was omgekomen door een vliegtuigongeluk, vermoedelijk tijdens een noodlanding op een onbewoond eiland in de Grote Oceaan.

De droom van de mens om te kunnen vliegen is dus echt uitgekomen. Nou ja, niet alle vliegdreamen, hoor. Er was ook iemand die met een auto de lucht in wilde. Dat zie je wel eens in films, dat een auto zomaar opstijgt. In 1947 werd er een 'aerocar' bedacht, een luchtauto. Dat zag er op papier al raar uit, zo'n vliegende auto met wieltjes, en uiteindelijk was men niet erg enthousiast. Er zijn er maar zes van gemaakt en toen hield het op.

Toen we eenmaal konden vliegen, wilde de mens het liefst, net als Icarus, steeds hoger en verder, door de dampkring heen, naar andere planeten, en dus bedachten we raketten en space-shuttles. Want de mens is nieuwsgierig naar het heelal. Zijn vliegende steden in de ruimte, waarvan sciencefictionschrijver Hugo Gernsback in 1922 zei dat we die over 10.000 jaar zouden hebben, dan misschien toch niet zo'n gek idee?

Maar eigenlijk zijn het de machines die vliegen, wij mensen kunnen het zelf nog steeds niet. En omdat we daar toch over blijven dromen, bedenken we vliegende superhelden, zoals Superman! Die kan met zijn supersonische vliegpak overal snel ter plaatse zijn om mensen te redden.

Vraag:

Waarom wil de mens zo graag zélf vliegen? Wat denk jij?

Ken je de uitdrukking 'zo vrij als een vogel'? Misschien wil de mens daarom wel een beetje op een vogel lijken, om zich vrij te voelen. Er zijn veel liedjes die gaan over wegvliegen: *One Day I'll Fly Away* of *Fly Like an Eagle*. Het fijne gevoel dat vliegen kan geven, heb je misschien ook een beetje als je in een zweefmolen of achtbaan zit, of zelfs op een schommel. Mensen vinden dat meestal heel fijn.

Filmtips!

Er zijn mooie kinderfilms waarin de hoofdpersoon een bijzondere band heeft met een vogel en ook zelf probeert te vliegen. In *Kauwboy* (Boudewijn Koole, 2012) vindt de 10-jarige Jojo een kauw die ziek is. Hij neemt hem mee naar huis om te verzorgen, maar is bang dat zijn vader hem ontdekt en het niet goedvindt. Jojo krijgt te weinig aandacht thuis en zijn vader is opvliegerig. Jojo probeert om een nestje te bouwen voor zijn vogel zodat die beter wordt en op een dag weer kan vliegen.

Bluebird (Mijke de Jong, 2004) gaat over een meisje dat Merel heet, net als de vogelsoort. In het Engels heet dat een 'black-

bird'. Maar Merel heeft blauwe ogen, een 'bluebird' dus. Ze wordt gepest in de brugklas en probeert manieren te vinden om te ontsnappen. De enige bij wie Merel terecht kan en die haar troost biedt, is haar zwaar gehandicapte broertje Kasper. Ze fantaseren erover om samen weg te kunnen vliegen van alle pesterijen.

Denk-je-toekomstvraag

Denk je dat mensen ooit zelf kunnen vliegen?

Jelmer (12): 'Nee, ik denk niet dat dat kan. Dan heb je een ander lichaam nodig dan we nu hebben. Ik zou het wel heel handig vinden, dat wel. Je armen en benen zouden moeten veranderen. Ik bedenk fantasiedieren. Die kunnen wel overal naartoe vliegen.'

Evi (11): 'Ik denk van wel. Er zal een pak worden ontworpen waarmee je kunt vliegen. Ik heb al een man op het *Jeugdjournaal* gezien die kleine motortjes onder zijn schoenen had. Ik vind het perfect als iedereen gaat vliegen. Dan blijf ik lekker op straat en is het daar eindelijk rustig.'

Djuna (10): 'Ja, ik denk het wel, want er is altijd wel een geniaal iemand die iets geweldigs uitvindt.'

Jonas (10): 'Misschien als ze een soort machine maken die de magnetische zwaartekracht in een bepaald gebied voor een bepaalde tijd uitzet. Dan kunnen we misschien met luchtstromen meebewegen.'

Lars (16): 'Alleen als we hulp krijgen van technologie. Maar ik denk dat vleugels hebben ook problematisch is. Iedereen kan dan zomaar overal naartoe vliegen. Stel dat alle gevangenen ontsnappen! Vliegen is wel leuk natuurlijk, maar ik voorzie ook grote problemen.'

Lasse (10): 'Ik denk het niet, want als je wilt vliegen moet je superlicht zijn en heel hard kunnen rennen om van de grond af te komen.'

Tatum (10): 'Ja, als ze ooit over een paar jaar door onderzoeken de zwaartekracht weg kunnen halen, dan kunnen we lekker vliegen.'

Doe-je-droomopdracht

Hoe wil je reizen? Als een vogel zwevend door de lucht of liever in een machine dwars door de aarde of juist over water? Hoe ziet reizen er in de toekomst uit? Pak een vel tekenpapier of knutselmateriaal en maak een ontwerp van jouw toekomstige vervoermiddel. De volgende vragen kunnen je hierbij helpen.

- **Waar reis je heen?**
- **Is het ver weg of dichtbij?**
- **Reis je alleen of samen?**
- **Zit je stil tijdens de reis of ben je in beweging?**
- **Is jouw vervoermiddel goed voor de planeet?**
- **Hoe heet jouw vervoermiddel?**

LESEXEMPLAAR

Alles willen weten

Vraag:

***Zou jij alles willen weten?
Waarom wel of niet?***

Rekenen, taal, aardrijkskunde, biologie, geschiedenis: de hele dag door leer je van alles op school. Ieder jaar krijg je weer nieuwe lesboeken, moet je weer je best doen voor nóg meer kennis. Van de basisschool ga je naar de middelbare, en dan leer je een beroep of ga je een studie doen. De mens is een leergierig beestje. Of nou ja, misschien heb je er wel helemaal niet altijd zin in, in al dat huiswerk, al dat leren. Dan denk je: weten wie Caesar was, of alle hoofdsteden van Europa uit mijn hoofd kennen, waar is dit allemaal voor nodig? Het staat toch gewoon op

internet? Als ik iets wil weten, dan zoek ik het wel op! Maar op andere momenten kun je helemaal geboeid zijn door een onderwerp en wil je er juist álles over weten: over de Titanic bijvoorbeeld, hoe dat grote cruiseschip kon verongelukken, of over dinosaurussen, waarom die ooit zijn uitgestorven.

Wist je dat?

In 1874 werd wettelijk vastgesteld dat kinderen tot twaalf jaar niet meer in fabrieken en werkplaatsen mochten werken, maar nog wel op het land. Deze wet moest kinderen beschermen tegen uitbuiting en verwaarlozing. Vanaf 1901 moesten alle kinderen van zes tot twaalf jaar naar school. Vanaf 1920 moest je ook ná je twaalfde naar school. Meisjes gingen naar de huishoud- en industrieschool en jongens gingen naar een ambachts-, landbouw- of handelsschool. Wat je leerde werd bepaald door wat men verwachtte dat je later zou gaan doen: een gezin runnen (vrouwen) of op het land werken (mannen). Nu hebben alle kinderen leerplicht van hun vijfde tot hun zestiende. Maar je hebt wel veel vrijheid om te leren wat je zelf interessant vindt!

Vraag:

Wat vind je het interessantst wat je ooit hebt geleerd? En waarom?

Mensen dromen ervan om alles te weten. Van het allerkleinste deeltje tot het oneindig grote: we willen precies weten hoe het werkt. Hoe zit een molecuul in elkaar? Om daarachter te komen, bouwen we gigantische machines, zoals de deeltjesversneller in Zwitserland. Of we ontrafelen onszelf, ons DNA, het bouwmetaal waar we uit bestaan. Wat we niet met onze ogen kunnen zien, proberen we met telescopen, telelenzen en röntgenfotografie zichtbaar te krijgen. En ook het heelal willen we verkennen: wat is er buiten onze planeet, hoe groot is het Melkwegstelsel, hoeveel sterrenstelsels zijn er, en wat is 'oneindig'?

Waaróm willen we alles eigenlijk zo graag weten? Het meest voor de hand liggende antwoord is dat we ons eigen bestaan beter willen snappen, en dat we het leuk vinden om dat te onderzoeken. Hoe zitten we in elkaar? Waarom gedragen we ons zoals we doen? Als we meer weten over onze omgeving, over anderen en over onszelf, dan kunnen we problemen beter oplossen en zijn we veiliger. Als we meer weten, kunnen we bovendien slimmer zijn dan anderen: het geeft ons macht.

Vraag:

Wat zijn de voor- en nadelen van alles weten?

Nieuwsgierigheid, macht en zekerheid wisselen elkaar steeds af als reden voor onze honger naar meer kennis. Hoe meer je weet, hoe beter je besluiten kunt nemen over morgen of overmorgen! Of toch niet? De wijze filosoof Socrates zei ooit: 'Hoe meer je weet, hoe meer je weet dat je niets weet.' Daarmee bedoelde hij dat als je veel weet, je pas echt ontdekt hoeveel je nog níét weet.

De mens probeert alle kennis die verzameld is, goed te bewaren. Eerst vertelden ze elkaar verhalen (zoals vroeger, of zoals de juf of meester die jou lesgeeft). Toen begonnen ze die op te schrijven, eerst op kleitabletten en toen op papyrus, en later in boeken. En al die opgeschreven kennis moest ook ergens worden opgeslagen. Om alles te kunnen onthouden, bouwen we systemen waarin we onze kennis onderbrengen, met codes, indexen, alfabetische encyclopedieën. Die zetten we dan weer in bibliotheken. Zodat iedereen toegang heeft tot de kennis die anderen hebben opgedaan. Slim, zeg!

Vroeger was al die kennis alleen voor de rijken bestemd. De gewone mensen konden vaak niet eens lezen. Tegenwoordig hebben we een digitale wereld, het internet, waar we oneindig veel kennis kunnen opslaan, herzien en bewaren. Daarmee is die kennis voor

iedereen toegankelijk. Ook de uitvinding van internet is ooit begonnen met een droom. Het was de Brit Tim Berners-Lee die het idee van een 'auto' ontwikkelde waarmee de mens over 'internet kon rijden'. Hij maakte er computertaal van en in 1991 ging de eerste website ter wereld de lucht in. En dat alles omdat hij zichzelf de vraag had gesteld: hoe kunnen we kennis zo opslaan dat het voor iedereen op elke plek toegankelijk is?

Wist je dat?

Kun je je voorstellen dat er een tijd was dat er nog geen internet bestond? Toch is dat niet eens zo heel lang geleden. Jouw ouders hebben het misschien nog meegemaakt. In Nederland werden in 1982 de eerste computers gemaakt. En pas in 1990 konden mensen met elkaar e-mailen. De eerste smartphone is uit 1992. Het internet functioneert nu als ons archief: we zoeken steeds minder informatie op in boeken die in bibliotheken staan, en steeds meer online.

Bestaan er ook mensen die alles weten? Als je nog jong bent, denk je misschien dat je ouders alles weten. Als je ouder wordt, merk je dat dit niet zo is. Wel zou je kunnen zeggen dat elke nieuwe generatie slimmer is dan die ervoor. Want we leren van onze (voor)ouders en ontdekken steeds nieuwe dingen. Vroeger legden mensen hun vragen neer bij religieuze leiders,

zoals de paus, maar tegenwoordig wenden we ons tot journalisten en wetenschappers. Maar natuurlijk weten die ook niet alles. Er zijn nog steeds ziekten die niet te genezen zijn, en problemen die opgelost moeten worden.

En nog iets: vandaag de dag is er zo veel informatie te vinden, dat het soms lastig is om uit te maken wat waar is. Er is veel fake-nieuws in omloop. Blijf dus altijd goed nadenken!

Als het gaat over je eigen leven kun je ook heel nieuwsgierig zijn: zal ik de ware liefde vinden, gelukkig of rijk worden? Hoe ziet mijn toekomst eruit?

Zou jij je eigen toekomst willen weten? Vroeger trokken koningen, priesters en gewone stervelingen met die vraag naar Pythia, de priesteres van het zogenaamde Orakel van Delphi in het oude Griekenland. Deze priesteres zat hoog op de berg Parnassos. Als een bezoeker een vraag stelde, bijvoorbeeld 'Word ik nog beter?', dan orakelde zij een boodschap waarin ze vertelde hoe het af zou lopen. Je zou kunnen zeggen dat het Orakel van Delphi een van de eerste waarzeggers was. Nu heb je tarotkaartenleggers, handlezers, helderzienden en waarzeggers, die beweren dat ze jouw toekomst kennen. Denk jij dat er mensen zijn die de toekomst kunnen voorspellen?

Maar als dat kan, dan weet je dus ook precies wat er morgen gebeurt. En stel nu dat je weet dat morgen een pechdag wordt. Dan heb je daar natuurlijk helemaal geen zin in. Ik blijf in bed liggen, denk je dan. Maar als we alles weten, dan heeft de toekomst hier ook al rekening mee gehouden. Misschien zakt je bed wel in elkaar en was dat de pech! Tenzij je de toekomst kunt beïnvloeden, is het misschien beter om niet álles te weten

Wist je dat?

De droom om de toekomst te kennen is al heel oud. In de Griekse mythologie wil Cassandra de toekomst kunnen voorspellen. De god Apollo wil haar die gave wel geven, maar in ruil daarvoor het bed met haar delen. Alleen... zodra Cassandra de gave heeft, gaat ze ervandoor en komt ze haar belofte aan Apollo niet na. Apollo straft haar met een vloek die ervoor zorgt dat niemand zal geloven wat ze voorspelt. Daar komt het woord 'cassandravoorspelling' vandaan: een sombere voorspelling, die niemand gelooft.

Leestip!

In de verhalenbundel *Misschien wisten zij alles* (1995) van Toon Tellegen denkt een eekhoorn dat hij alles weet. Hij heeft zo'n zwaar hoofd van alle kennis, dat hij zijn hoofd niet meer op kan tillen en dus niet meer kan lopen. Tot zijn vriend de mier hem iets vertelt wat hij nog niet wist. Meteen voelt zijn hoofd weer lichter.

Denk-je-toekomstvraag

Zullen we ooit alles weten?

Evi (11): 'Nee, er blijft altijd iets te ontdekken, want in het universum zijn zo veel verschillende dingen, er komt altijd iets bij. We hebben nooit genoeg tijd om alles te weten.'

Jonas (10): 'Nee, want bij nieuwe uitvindingen moet je er weer iets nieuws over weten en er is bijna geen limiet aan uitvindingen.'

Anna (10): 'Ik denk het niet, omdat Albert Einstein al een brein had dat bijna niet in zijn hoofd paste.'

Lars (16): 'Nee, dan moet je eerst definiëren wat 'alles' is. We kunnen wel véél weten, maar we zullen nooit kunnen weten of dat alles is. We kunnen wel steeds méér weten.'

Ezra (12): 'Nee, er zijn zo veel dingen die we nog moeten ontdekken. Er is nog maar 5 procent van de oceaan ontdekt.'

Tatum (10): 'Ja, ik denk dat we op een gegeven moment alles weten, want we weten al veel en ik denk dat we in 2045 alles weten.'

Oskar (10): 'Nee, dat is denk ik onmogelijk. Er zijn zo veel dingen die we al ontdekt hebben, maar we weten bijvoorbeeld niet of er buitenaards leven is, en zo kan ik nog wel honderdduizend dingen opnoemen.'

Djuna (10): 'Het universum heeft nog heel veel geheimen...'

DOE-JE-DROOMOPDRACHT

Hoe zou je leven eruitzien als je alles weet, als je niets meer hoeft te leren en nooit meer wat hoeft te vragen of op te zoeken? Hoe zouden we aan al die kennis komen? Maak een stripverhaal of schrijf een verhaal over hoe we alles te weten komen. Op welk moment in je leven gebeurt dat? Als baby of als twaalfjarige? En hoe dan? Met een machine, een pil of door een supergoede school?

LEESEXEMPLAAR

